Ч. 111 (905) Львів, второк 21. мая 1918. Рік IV.

УКРАЇНСЬКЕ СЛОВО

Ціна примірника 16 сот. На провінції 20 сот.

Виходить що дня рано кромі понеділка.

політична, економічно-суспільна часопись. (Редакція Руська ч. 3.)

Допись з Відня.

Відень, 18. мая 1918.

Співробітник „Українського Слова" мав інтервю з одним визначним українським парляментарним діячем. Ваш співробітник запитав сего діяча, о скільки правдиві є чутки про вирішене польської справи, яке мало запасти на конференціях при стрічі обох осередних імператорів. На се заявив інтервіюваний укр. парляментарист, що він мав нагоду поінформувати ся в добре поінформованих офіціальних і неофіціальних кругах про справу, в якій запитував його Ваш кореспондент. Одна офіціальна личність, добре поінформована про хід нарад при цісарській стрічі, висловилась, що про розвязку польської справи говорено при стрічі лише мимоходом і се головно про сей бік справи, яка дотичеть вірности обох осередних держав до себе.

Німечина в засаді нічого не має проти австро-польської розвязки справи, однак при переговорах зовсім не порушувано ні форми, ні границь, ні особи ганучого майбутньої польської держави. Не дискутовано взагалі навіть про грубші детайлї польської розвязки, а вже зовсім не згадувано, чи Галичина і Холмщина мали би входити в склад сего нового державного орґанізму. Цілий сей комплекс справ остає неорішеним в завішеню. Детайльна розвязка польської справи в значній мірі залежна від обороту справ на сході Европи. Інтервіюваний український посол відніс враженє, що вирішенє польської справи буде залежати від сего, як розвинуть ся події на Україні, і що взагалі розвязка східного питаня Европи має для осередних держав без порівнаня далекосяглійше значінє, чим польська справа, яку уважає ся за внутрішню справу обох осередних держав.

„А скільки в тім правди — запитав. ваш кореспондент, — що в Австрії має прийти до співділаня Німців з Поляками коштом Українців?".

На се відповів український парляментарний діяч, що він мав нагоду довідатись про настрій і пляни німецьких провідників. Один з найвизначнійших німецьких провідників висловив ся, що Німці бажали би позискати собі Поляків, однак рішучо заперечив, що сполука Німців з Поляками мала би наступити коштом Українців. Для Німців приязне співжите з Українцями не є менше вартістним, чим, співпраця з Поляками. Сей визначний німецький провідник висловив ся подібно, як згадана офіціальна личність, що при стрічі цісарів порушувано польську справу лиш побіжно у внутрішнім звязку з інтересами обох осередних держав і що не було взагалі мови про дефінітивну розвязку сеї справи. На думку сего німецького провідника, можна буде приступити до поважнійших кроків в цїли розвязки польсько-українського питаня доперва в осени і то в залежности від воєнних випадків на заході і ходу подій на сході Европи, іменно на Вкраїні.

Якеж супроти сего значінє мають польські відомости про порішенє польської справи і з якого жерела вони походять — запитав в кінци ваш кореспондет".

На се запитаний укр. парляментарець заявив, що Поляки, опираючись на непевних здогадах про хід нарад в нім. Великій Гол. Кватирі, бажали би знов надати польській справі як найбільший розголос і висунути її на перший плян вішної і внутрішної політики Австрії. З інформацій, які засягнув укр. діяч в згаданих добре поінформованих жерелах, не може він набрати переконаня, щоби розвязка польської справи мала бути так домінуючою і актуальною. Найліпшим доказом сего погляду є ся обставина, що далеко важнійшою на разі для керманичів політики осередних держав є поїздка барона Буріяна до Софії і Царгороду, чим польська справа.

На сім окінчив ваш кореспондент розговір з укр. парляментаристом.

Ваш кореспондент зі своїх обсервацій і помічень політичних настроїв у Відни має також враженє, що на разї не грозить укр. справі ніяка поважнійша небезпека зі сторони польської політики та що точка тяжкости політичних питань на сході від осередних держав лежить тепер не в Варшаві, а в Київі. Все ж таки треба тямити, що „стереженого Бог стереже".

Дальше поширене осередного союза.

Копенгаґа (Ткб). „National Tidente" пише: Відвидини цісарства в Софії і Царгороді в товаристві міністра заграничних справ і шефа ґенерального штабу, мають знамена висшої політики і мусять в сучасних обставинах звернути на себе як найбільшу увагу. Військовий союз Німечини з Австрією в як найстислійший спосіб є доконаним фактом. Подорож цісаря до Болгарії і Туречини, без сумніву має на меті прилученє до сего союза обох названих держав.

Проґрама українськ. міністерства фінансів.

(Від власного кореспондента).

Відень, 19. мая 1918.

До Відня наспіли найновійші новини і часописні відомости про хід подій і працю на Україні. Зі всіх сих відомостий на перший плян видобуває ся справа будучого господарського і фінансового розвою сеї молодої держави. Про напрям сего розвою найліпше свідчити може фінансова проґрама нового укр. міністра скарбу Ржепецького, яку розвинув він на зїзді промисловців України.

Проґрама ся є дуже знаменною і в високій степени характеристичною для зрозуміня подій на Україні.

Міністер Ржепецький є з роду Українцем. З походженя по дідови він Поляк, по національности був він усе „руським", по політичним переконаням є він тепер рішучим сторонником самостійности і независкмости України. До сих переконань дійшов він — як каже — не на підставі історичних, етноґрафічних і язикових представлень, але виключно, як фінансїст, на основі практичного розвитку економічних відносин на сході Европи. Жизненим економічним питанем полудневосхідної Европи незавсимо від сего який нарід її замешкує, є повна самостійність і незалежність та відділенє від північної Росії. Се є прямо імперативом її промислової, купецької, фінансової і взагалі господарської будучности.

Великоросія стоїть перед небувалим в світі банкроцтвом. Після обчислень фінансїстів курсує тепер в Росії около 40 міліярдів ріжного рода паперових знаків. Ті грошеві знаки мусить ся зліквідувати і витягнути їх в якийсь спосіб з обороту. Якби се стало ся в дорозі звичайної сплати, тоді на участь України припала-би львина часть непропорціонального амортизаційного тягару і се власне в тім часї, коли після обчислень тихже фінансїстів на цілій Україні є в обігу всього около 3 міліярдів паперових гроший. Однак про таку розвязку фінансового питаня в Росії і мови бути не може. Росія прямо збанкротує. Тоді знов прийшло би ся Україні поносити спільно з Росією всі лихоліття і злиденні наслїдки банкроцтва. Ціле фінансове, промислове, торговельне, господарське і культурне жите України було-би засуджене на неминучу погибіль.

Одиноким ратунком від сеї погибелі є відділенє України від Росії. Самостійність України є її економічною конечністю.

Грошеві знаки, які є тепер в обігу на Україні, будуть стягнені через парцеляцію державних земельних посїлостий і части приватної великої земельної посїлости. Замість стягнених російських грошевих знаків, буде можна пустити в обіг українську валюту. Справді не буде на неї покритя зі золотих запасів, але за се на українськім скарбі не будуть тяжити сї зобовязаня, які затягнула царська і революційна Росія.

Український міністер фінансів сподіє ся з нормальних доходів краю удержати буджетову рівновагу держави. Найважнійшою рубрикою в державних доходах мають бути впливи з цукрового і спірітусового монополю — так, що не потреба буде підвисшатя давних безпосередних податків, а головно земельного податку. Український міністер скарбу сподіє ся, що цукровий монополь принесе державі два міліярди карбованців приходу, а спірітусовий міліярд і 200 міліонів карбованців. Виравді спірітусовий монополь не дуже то моральний, але практика показала, що пита альгоголю так чи сяк не дасть ся усунути. Як не стало в Росії та Україні монопольного спірітусу, то населенє стало само гонити горівку і уживає до сего найкрасшої пшениці. Після пляну нового міністра, спірітус буде на будуче продукувати ся монополїстично зі жита і меляси, а пшеницю буде можна корисно зужити дома чи на вивіз.

Такі думки й пляни розвинув новий український міністер.

Треба признати йому слушність.

З України.

Реконструкція кабінету міністрів.

Відень, 17-го мая (Вл. деп.). З Київа наспіла тут вістка, що реконструкція кабінету міністрів в напрямі його українізації поступає наперед. До кабінету вступили пп. Дмитро Дорошенко як міністер справ заграничних і п. Лотоцький.

Відень, 17-го мая. З Київа доносять: Невдоволене усіх майже партій зі складу кабінету спонукало уряд до переговорів в ціли реконструкції кабінету. Ходить о те, щоби більшість кабінету творили певні прихильники повної самостійности України.

Господарсько-промисловий конгрес.

Київ, 17-го мая (Кб.). Вчера зачав ся укр. госп.-промисл. конґрес. Явилось понад тисяч відпоручників всяких госп. союзів, селянської спілки і союза зем. власників. Від правительства привитав зїзд през.-міністер п. Лизогуб. Опісля міністер торговлї Гутник виголосив програмову річ, при чім підчеркнув, що вільна торговля мусить бути частинно через державну контролю обмежена. Сю заяву принято з вдоволенем. Предсїдателем зїзду вибрано Дітмара, президента союза укр. ґірничої промисловости. Іменем зїзду заявив він повну згоду з програмою міністра і щиру готовість співпрацювати при державнім будівництві України.

Зїзд кадетів з України.

Дня 8. мая с. р. зачав ся в Київі зїзд кадетів з України. Прибуло над 100 делеґатів зі всїх укр. ґуберній.

На засїданю присутні були Н. Василенко міністер заграничних справ, К. Ржепецький міністер фінансів і Т. Гутник міністер промислу і торговлї. Вступну промову виголосив Ґріґорович Барський, а потім вибрано презідію.

Міністер скарбу Гутник заявив, що кадети повинні приняти участь в правительстві. Справді розпорядженя нового правительства в 29. цвітня не є стисло конституційні але за се є вони лише тимчасові. Основні закони видадуть доперва Українські Установчі Збори. Тепер неможливий є поворот до абсолютизму, неможлива є також реакція. Заказ зїзду міст був оправданий, бо представники міст ворожо були настроєні супроти правительства. На улицях Київа і Одеси панує супокій, але сей супокій є лише позірний. Тайні сили дїлають в укритю і не перебирають в средствах. Репресії є нераз потрібні і нераз мусимо опирати ся на чужій силї. Щоби уратувати краєвий промисл, мусимо звернути ся за заграничною помочю. Бесїду свою закінчив він закликом, щоби співдїлати з новим правительством.

Київ. (Ткб.) Зїзд кадетів 70 голосами проти 13 при 6 здержавших ся від голосованя ухвалив, що кадети можуть лишитись в українськім правительстві. Зїзд ухвалив слїдуючі резолюції: 1) в справі участи кадетів в правительстві зі згляду на небезпеку анархії і потребу зорґанізованя війська, причім партія має задержати свій проґрам і свої ідеали, 2) в справі зрівнаня Великоруського язика з Українським язиком, 3) в справі відділеня церкви від держави і заборони релїґійної аґітації в політичних цїлях; 4) в справі рівноуправненя національних меншостий і оборони їх культурних інтересів через утворене політично-правних інституцій.

В цїли уладженя сих справ має вийти осібний закон.

В робітничій справі ухвалено: 1) свободу професійних орґанізацій, о скільки се не супротивить ся інтересам адміністрації, 2) 8-годинний час працї, о скільки через се не потерпить продукція.

На Українї спокій.

Київ. В Київі спокій. Розвязане земельного комітету викликало за провінцї неголоване, але до забурень не прийшло. В Катеринославі проголошено воєнний стан. В Житомирі увязнено членів комітету для подїлу землї. Гроші, які знайдено у членів комітету, сконфісковано.

До українсько-російських переговорів.

Київ. „Кіевская Мысль" довідуєсь, що правительство російських совітів готове в мирових переговорах з Україною до всяких уступок. Головною умовою є заосмотрене Росії в середники поживи.

Київ. „Вісти з України" доносять: Правительство совітів в Москві наглить до розпочатя мирових переговорів, щоби якнайскорше дістати з України збіже. Переговори мають почати ся 22. мая. В переговорах візьмуть також участь німецькі повновласники. На жадане Троцького, щоби застановити ворожі кроки на фронтї, відповіджено йому, що доперва коли українська область буде відповідно до берестейського договору очищена з червоної ґвардії, застановить ся всяке воєнне дїлане. Акція проти чорноморської фльоти успане доперва тодї, коли всї кораблї поза Севастополем повернуть сейчас до порту і коли Новоросійськ, де знаходять ся ще кораблї чорноморської фльоти з большевицькою залогою, буде отворений для плавби. Чорноморська фльота є без виїмку власністю України.

За Бесарабію.

Київ 14. мая. (К. Б.) Укр. посол з Берлїна доносить, що Румунія готова з Україною зачати переговори що до розмежованя в Бесарабії.

Київ, 17. мая. (Ткб.) Нота румунського міністерства заграничних справ, з чемною рішучою відмовою претенсії Української Центральної Ради з 13. цвітня проти прилученя Бесарабії до Румунії, надійшла сюди передучера. Вчера почали ся наради в міністерстві заграничних справ над сею справою в приявї запрошених знавців державного права і бувшого міністра заграничних справ, Шульгина.

Заборона вивозу з України до Румунії.

Київ, 17-го мая (Кб.). Тимчасове правительство видало заборону вивозу з України металів, ґуми, ґумових витворів і т. п. до Румунії і Бесарабії, обсадженої Румунами — аж до порішеня справи розмежованя України від Румунії:

Український вивіз.

Берлїн, 18. мая. „Nordd. Allg. Ztg." доносить, що державний секретар в воєннім урядї виживленя, Вальдов, удав ся в товаристві віцесекретаря Бравна і Гавеніца до Київа, щоби там на місци впливати на прискорене українського вивозу.

Україна жадає Криму.

Відень, 17-го мая. З Київа доносять: Міністер-президент тимчасового правительства поручив міністрови заграничних справ навязати переговори з осередними державами що до Криму. Тимчасове правительство домагає ся злуки Криму з Україною на федеративній основі.

Відень, 17-го мая (Вл. деп.). З Царгороду доносять, що укр. посол при Портї, п. Левицький, звернув ся до великого везира з запитом, чи правда се, що Туреччина підносить претенсії до Криму. Великий везир відповів, що Туреччина не думає загорнути Криму, з вдоволить ся тим, що Україна признає кримським музулманам культурно-віроісповідну автономію.

Валютова умова з Україною.

Київ (К. Б.) Між представниками осередних держав з України підписано договір, на основі котрого Україна достарчає осередним державам 400 міліонів карбованців в укр державних нотах як платничого середника. В заміну за се Австро-Угорщина заплатить Українї 200 міліонів корон, а Німеччина 150 міліонів марок. Ся умова улекшить осередним державам зносини торгові з Україною.

Україна а Угорщина.

Будапешт. (К. Б.) „Magyar Orszag" доносить, що угорсько-українська консорція вишле в найблизших днях 250 вагонів рільничих машин, шкла, порцеляни, хемікаліїв, вина і спірітусових витворів на Україну. Угорське правительство має участь в зисках.

Укр. амбасада у Швайцарії.

Київ (Кб.). Укр. міністерство загран. справ рішило установити в Швайцарії постійне укр. посольство.

Гетьман їде до Берлїна?

Берлїн, 17-го мая. — „Localanzeiger" доносить з Парижа через Женеву, що гетьман Скоропадський має в найблизшім часї відбути подорож до Берлїна.

Українська державна мова.

Київ. (Ткб.) В міністерствах приказано уживати української мови як державної. Позволено лишитись в урядах особам неукраїнського походженя, під умовою, що зложать приречене на українське підданство.

Сепарація українських банків від російських.

Київ. (Ткб.) Всї українські приватні банки сходять ся в найблизших днях в Київі, щоби нарадити ся над відлученем філїй російських банків від головного банку в Росії і над зеднанем в одну українську банкову орґанізацію.

Допись з Київа.

Київ 12. мая.

Передвчера представляла ся гетьманови делеґація офіцирів сердюкської дивізії. Делеґати посилаючись на чутки, що гетьман а також кабінет міністрів притримують ся великоросійської орієнтації, прохали спростувати чутки. Гетьман в бесїдї заявив, що ні він, ні сучасний уряд великоросійської орієнтації не притримують ся і притримувать ся не мають наміру; програма влади переслїдує одно загальне завдане: зберегти державність та самостійність України.

Виконуване обовязків військового міністра обняв отаман ґенерального штабу Лїґнау Олександер, що одночасно іменований тимчасово виконуючим обовязки товариша військового міністра. Отаман Сливинський вернув знов на начальника ґенерального штабу.

Новий міністер шляхів нагадує у виданім розпорядку, що грамотою гетьмана встановлено українську мову урядовою, тому діловодство у всїх урядах міністерства мусить поволи переходити на українську мову.

В Елисаветградї явив ся в печатнї „Ізвестій соціялістическіх партій" відділ австрійського війська під проводом офіцира, котрий арештував співробітника Роговського і перевів ревізію в редакції. В Житомирі закрита українська щоденна часопись „Молот", що була орґаном волинського земельного комітету. У Славянську в Харківщині виходить новий культурно-просьвітний двотижневник „Україна". В Одесї закрили власти „Одесскія новости".

З наказу інспектора воздушної фльоти авіяційною відзнакою на лїтаках буде чорний герб України на білому квадратовому поли.

Нова Рада з дня 12. мая в статі під заголовком „Внутрішня війна" пише: „Міністерство внутрішних справ відважилось на

рішучі заходи проти зїзду „Селянської Спілки“. Те, що робить ся на наших очах в Києві, не може бути назване инакше, як помстою одних соціальних верстов над другими, а значить і не може бути нічим оправдане.

Ми вважали-би ще за більш природне явище, колиб самочинні реакційні групи почали зводити рахунки з найбіднійшим селянством за ті ексцеси на ґрунті земельних відносин, які в свій час лучали ся на місцях. Алеж очивидна роля нового уряду, очивидна його причетність до трусів, арештів і розгону зїзду Селянської Спілки. І коли уряд собі позволяє таку забавку, як помста на своїх політичних і соціальних ворогах, то се не доведе до добра ні уряд, ні ті круги, що його підтримують.

Вже приходять чутки про лиху долю тих селян, що в Києві на зїзді пішли були разом з великими землевласниками, вже з Черніґівщини повідомляють про підпали, а з Полтавщини про зарізаних поміщиків. І коли члени Селян. Спілки розїдуть ся по домівках, розігнані та тероризовані, вони очевидно одплатять на місці тим, чим може тільки платити розъярована маса.

„Ми не хочемо й кликати нових уряд до уступок та запобігання перед Селянською Спілкою. Але певні, що всякі спроби зробити біднійше селянство ворогом уряду кінчать ся не сумирною ворожнечею, а заколотом, в якім потеряють інтерес той й другої сторони, а найголовнійше — держави. Одначе порозумітись із Сел. Спілкою все таки можна було. Взагалі — перше ніж брати ся крайніх заходів треба було дещо вияснити. Яка акція, така й реакція, і крайні заходи сплодять крайні прояви злоби на місцях. Бачучи грізні події в недалекій будучині, знаючи, що знов може показати ся, про одповідальних людей за нерозумну політику нема, як се було в старим урядом, ми мусимо наперед сказати: зерна нової соціальної злоби сіє новий уряд, і він повинен буде прийняти на себе відповідальність за се. Чи готовий він відповідати, чи так і зникне без сліду, як тимчасовий уряд есерів, як уряд большовиків?“

Битва під Каневом м'яж польським а німецьким військом.

Київ, 18. мая 1918.

Дня 1. мая німецька і австрійська військова команда зажадали в ультимативний спосіб від II польського корпусу, який складає ся з кількох тисяч ріжного рода польських військ і є розтаборений коло міста Канева над Дністром, щоб сей корпус здемобілізував ся, а до часу повної демобілізації, щоби піддав ся під команду австрійських і німецьких військових властий. Команда польського війська відповіла на се, що не може від себе видавати ніяких розпоряджень, що до мобілізації і піддання ся німецькій команді, бо війська польські на Україні находять ся під управою варшавської польської Ради реґенційної і лиш ся Рада може видавати польським військам прикази.

Після сеї відповіди німецькі і українські війська окружили польський табор під Каневом. Поляки поробили окопи. Окопались також противні війська.

Дня 6. мая німецький офіцир приїхав до команди польського корпусу і зажадав, щоби польські війська в протягу двох годин зложили оружя. Но на разі не перевели Німці своїх погроз.

Доперва 13. мая — як про се доносить „Кіевская Мысль“ — приступили вони до розоружения польських військ. Ті супротивили ся і прийшло до битви, яка тревала 4 дни. З обох сторін чинною була навіть тяжка артилєрія. Польська кавалерія виступила кілька разів до атаку. Обі сторони мають значні страти. Вислід битви був з гори порішений. Польські війська не могли удержати ся супроти переважаючих сил німецьких і українських. [illegible] почала ся дезерція. З штабу [illegible] відділи, які хотіли ся [illegible]-

ребрати на лівий беріг Дніпра. Однак осада була стисла, їм не удало ся передертись — вони попали в німецький полон. Німці відставили їх до Києва — а звідси відправляють їх в напрямі на Берестє литовський.

В сей спосіб після большевиків, відділів чехо-словаків, ліквідує ся рештка давної російської армії на Україні.

Листи з подорожи по Україні.*)

V. З Херсона виправились ми 12. цвітня с. р. рано в дальшу дорогу. В потягу їхали між иншими трен УСС. під проводом отамана Букшованого і трен архикнязя Вільгельма під проводом его адютанта п. Луцького. Для офіцирів додано вагон 2 кляси і тут почала братія, як могла, забавлятись. Молодші засіли до карт, а старші роспраьляли о всяких річах або дивились через вікна і оглядали нові країни. Вечером зійшли ся деякі в тіснійшім кружку і завели бесіду про наші політичні і національні справи. Позаяк люди бували в ріжних кругах, то пішли цікаві ревеляції про виднійших мужів і про всякі діла. По двох днях тяжкої дороги, станули ми в Підстепній перед мостом, що вів через ріку Базавлук. Сей міст зірвали большевики, а через те мусіли ми висісти з зелізниці і їхати дальше фірами аж у село Грушівку.

В Грушівці ночували́сьмо в палаті вел. князя Михайла Миколаєвича. Маєток его має тут землі 75.000 десятин вкупі (на наше 112.500 морґів). Не кажучи вже, що все те було колись добром народа і зістало йому силою відняте — стає перед душею кождого чоловіка питане: на що одному панови тільки землі? За те мужики були тут майже безземельні і наймали землю, платячи річно по 15—20 рублів за десятину. Тепер вони ту землю ділять, а властиво вже поділили між себе. Господарські князівські будинки і машини остали цілі, лиш меблі з палати всі понищені або повикидані на двір. Переночувавши тут, пішли ми на другий день в управу села, щоби дістати 14 підвод для перевезеня наших запасів в Никопіль. Люди не дуже були охочі до їзди, так, що ледви до 10-тої години удалось призбирати потрібну скількість фір.

Через ріку Базавлук переправлялись пороном. Се йшло з великим трудом, і через те мусіли зараз за рікою ночувати в селі, званім Перевізські хуторі. На нічліг став я у тамошного учителя. У него найшов я в хаті „Кобзар“ Шевченка, популярне видане петербурського благотворительного общества, і історію запорожських низових земель. З учителем, видимо Українцем, затягла ся розговірка про всячину до 11. години в ночи. Люди ту, з малими виїмками, приставали до большевиків, не грабили панських маєтків, а розділили між себе тільки одну землю. Національна свідомість досить значна і орґанізація здаєсь несогірша.

З Перевізських Хуторів виїхали ми слідуючого дня раненько і станули о 11 годині перед полуднем в Никополи. Так опинились в історичних сторонах давної Січи запорожської. Сам Никопіль лежить над Дніпром в місци, де Дніпро творить досить великий круглий островець. На тім острові була свого часу також Січ війська запорожського Низового. Як відомо, Січ не була ніколи на одним місци, а находилась раз на Хортици, раз на Великому Лузі, то знов на других островах, яких Дніпро поншає Катеринославля творить богато. (Далі буде).

*) Виїмки з попередних листів були поміщені в „Укр. Слові“ чч. 98, 99, 101 і 104.

Адміністрація нашої часописі находить ся при улиці Сикстуській ч. 21.

Зїзд делеґатів Краєвого Шкільного Союза.

Львів 20. мая.

Нині розпочав ся в сали товариства „Сокіл“ Зїзд К. Ш. С. На зїзд прибули делеґати з цілого краю. До президії зїзду вибрано пп. радника двору Барвінського і посла Коллесу. Секретарював п. Ілевич. Звіт з діяльности Союза здав радник Кивелюк. Звіт принято на внесене проф. Крушельницького без дискусії. Близші відомости про сей зїзд подамо в найблизшім числі нашої часописи.

Маркова валюта в Австрії?

Відень. Achtuhrblatt“ доносить: В поважних фінансових кругах говорять, що тутешні компетентні чинники займають ся думкою знести в Австрії коронну валюту і заступити її німецькою марковою валютою. Дневник подає сю відомість з застереженєм.

Зміни в господарці осередних держав.

З Відня доносять, що президент міністрів заповів введене дуже знаменних змін що до занятя і розділу припасів збіжа в осередних державах. Сї зміни мають лежати в тім, що Німечина, Австрія і Угорщина мають становити в будучности одноцілу господарську область, а уняте потрібного збіжа і розділ наступить після засад, системи і метод усталених вже в Німечині.

Поляки і Чехи.

Відень. В Празі, в часі ювилею Народного Дивадла, відбули ся політичні наради, в яких взяли участь також польські посли. В кругах польських послів у Відни зазначують, що польські учасники празьких нарад не мали уповаженя говорити в імени польського народу. Поляки не можуть солідаризувати ся з теперішними чеськими провідниками.

Окружні староства в Чехах.

Відень, 18. мая. Зміст маючого ся оголосити розпорядку про окружні староства в Чехах буде приблизно слідуючий: Компетенція намісництва, з виїмкою деяких справ, переходить на окружні староства. Вони будуть мати право рішати в сих справах, які доси рішало намісництво, компетенція, яка полишаєсь намісництву, є поіменно вичислена. Відклики політичних повітів і політичних властий І-ої інстанції переходять до окружних староств а відси з полишенєм намісництва прямо до центр. властий. Окружні староства будуть мати цілий ряд фахових департаментів, одначе не так богато як намісництво. Окружні староства оддержують право приниманя кандидатів до концептової практики, але іменоване урядників наступає через намісництво. Пляпує ся на разі утворити від 1. січня 1919 р. лише 2 окр. староства а се в Літомириі і празьким поза-мійським окрузі.

Розпорядок про окр. староства заключає національне розмежене політичних повітів. Мішані области змінять ся в сей спосіб, що взагалі установить ся лише німецькі і чеські староства. Для придітеня певних місцевостий до означеного повіту є рішаючим громадське заступництво, вглядно їх національна більшість. Прага з передмістями одержить виїмкове становиско і не буде включена в окружний поділ, а буде підлягати вирост намісництву.

Для Будійовиць установить ся чеський і німецький округ. Пільзно лишить ся одоса-

вичним чеським округом. Тим чують ся покривджені німецькі меншости. Окружної репрезентації на разї не установляе ся. Не буде також поділу дотеперішного урядничого персоналу і нового урегульованя язикового питаня.

З поля битви.

Італїйський фронт.

Віденъ, 19 мая. Урядово. Обосторонна стежна діяльність довела на західнім тирольськім фронтї і вічентійських горах до користних для нас сутичок. На схід від Мосте Петріка два рази в борбі ручній відкинено неприятеля.

Бої в Альбанії ослабли. Ми занали около 100 полонених і кілька скорострілів.

Західний фронт.

Берлїн, 19. мая. Урядово. На захід від Гулюд пішли Анґлійцї кількома компаніями на приступ, який відбито з тяжкими для них стратами. Позатим діяльність піхоти обмежилась до стежей. Артилерійський бій ослаб в пополудневих годинах, а скріпив ся знов під вечер. Межи Аррас і Альбер був неприятель дуже чинний. Наші батерії кілька разів находили ся під тяжким обстрілом.

Анґлїйські голоси про мир.

Льондон. 18. мая. (Ткб.) З нагоди дебати над листом цїсаря Карла, заявив **Вальфур**, що анї Франція анї її союзники не жадають більшої Альзації і Льотаринґії, як вони були в 1870 р. Анґлїя бажае покінчити чесно війну і прийме всякі можливі до принятя умови.

Льондон. **Аскіт** говорив в палатї послів про справу мира і висказав свое вдоволене, що анґлійське правительство не відкидае думки почесного мира. Всї посередники, належно уповновласнені, коли вони ділають щиро, знайдуть послух в Анґлїї.

Берлїн. „Daily News“ доносить: В часї Зелених Свят скликано в Анґлїї 105 віч за миром. В Льондонї мае бути 18 зборів.

Репресії в Ірляндії.

Льондон. (Райтер). Після послїдних відомостий, лїста арештованих в Дублїнї, виносить около 100 осіб.

Таймс“ доносить, що арештованя відбувають ся поза Дублїном також в цілій Ірляндії.

Дублїн, 18. мая (Райтер). Доносять, що арештовано провідників сінфайлерів Де Валера, ґрафиню Маритевіс, Артура Ґріфіс, Др Дільоне і посла Косґав.

Получене Литви з Саксонією.

Кольонїя. „Köln. Ztg.“ доносить, що найвисші німецькі круґи порозуміли ся вже що получення Литви з Саксонїею. Неусталена ще тільки форма того получення.

Японсько-китайський договір.

Париж. (Ткб). Як „Temps“ доносить, японське правительство заключило договір з правительством Китаю. Цїль договору—мілїтарне співділане обох держав.

Зміни в адміністрації Чех.

Віденъ. 18. мая. (Ткб.) Як довідуемось, завтра мае бути прогожоцеєй міністеріяльний розпорядок про утворене окружних старост в Чехах.

Китайсько-японський союз.

Вашінґтон. (Райтер). Уряд заграничних справ, повідомляе, що одержав офіціяльне потверджене умови межи Китаєм і Японом в справі охорони супокою на далекім сходї проти „проникана“ в край впливів Німців.

Перед окупацією Кавказу через Турків.

Царгород. (Ткб.). Доносять з Батум: Після послїдних відомостий большевики обсадили Дерґент, Копул і Петровськ (на Кавказі). Вони намагають ся займити просмик Даріель, положений між Тифлїсом а Владикавказом. Завдяки хоробрій обороні мусулманів, се доси їм не удало ся. Після оголошеня независимости закавказя, підняли „большевики“ всюди насильства над музульманами. Вони поводять ся з людностю прямо жостоко.

В наймолодшій европейській державі.

В „Lemberger Ztg.“ з 12-го мая с. р. знаходимо під повисшим заголовком статю, в якій між иншим читаемо:

„Всяка рештка ладу, що удержалась по большевиках в хаосї нової української держави, викликае подив. Так передовсїм українські зелїзницї, що відповідно до відносин функціонують по силам несогірше. Персонал вишколений знаменито і сповняе вірно свої обовязки. Зелїзничники віддані щиро київськ. правительству. Хоч Київ не зовсїм точно виплачуе їм їх платню, то зелїзничники не тратять таки надії, що скорше чи пізнїйше дістануть те, що належить ся їм. Зелїзничий рух обмежуе тільки недостача вугля. Льокомотиви опалюють всюди деревом. Поїзди їдуть після розкладу їзди точно і правильно. Простір від Одеси до Підволочиськ відбуваеть ся в 12—14 годинах. Кондуктори являють ся вірними слугами державної каси. В Херсонщинї і на Поділю стан засївів дуже добрий“.

Стільки дописуватель згаданої ґазети, др Йосиф Вірт. Як бачимо, його свідоцтво про порядки на Українї відбігае значно від найновійших урядових віденських та берлінських донесень, як також від інформацій польської преси. Правда і др. Вірт згадуе про „хаос“, але де тепер того хаосу нема? А вжеж на австр. зелїзницях куди гірші „порядки“, як на українських. Вистарчить вибратись тільки на львівський дворець, або переїхати кілька стацій в якімнебудь напрямі, щоби пізнати той австр. „лад“.

Цїсарська пара в Софії.

Софія, 17. мая. (Ткб.) Цїсарська пара приїхала до Софії д. 17. мая. На двірци ждали на неї в імени короля архікнязї Борис і Кирило, представники болгарського правительства, відпоручники армії і ин. Цїсар висїв перший з поїзду. До нього приступили архікнязї і привитались з ним. Опісля розмовляв цїсар з президентом міністрів Радославовом, якому вручив великий хрест Стефана, і иншими личностями. З двірця поїхала цїсарська пара до королївської палати, де відбув ся ґалевий обід.

Софія. 18. мая. (Ткб.) При ґалевім обіді виголосив болгарський король тоасс, в котрім висказав свою і свого народу радість по причині відвідин австрійського володаря та симпатію Болгарії до наддунайської монархії. Цїсар Карло відповів, що тїшить ся, що міг приїхати до столицї союзної держави і висказав переконане, що війна, яку ведуть осередні держави за свое істноване, свободу і независимість, невдовзї покінчить ся почесним миром.

Того самого дня був цїсар в головній болгарській кватирі.

Церква і схід Европи.

Краківський „Czas“ пише: Римська курія дуже старанно слїдкуе за розвитком подій в Польщі і на сходї Европи, чуваючи над обороною католицьких інтересів. В першій мірі бажае вона управильнити справи церкви в **Польщі**. Здаеть ся, що при польськім правительстві буде іменований окремий представник апостольської столицї. Другим предметом акції Риму мае бути **литовське** питане. В ходї е справа іменованя виленського епископа. Іде тільки спір про те, якої народности мае бути той епископ, литовської чи польської.

Найбільші однак надії мае Рим у відношеню до **України**. Тут зазначив ся передовсїм вплив акції митрополита Шептицького. котрий виходить з засновку, що тепер можність відновити уніятські епископства на Українї і що через те треба переговорювати з київським правительством в справі конкордату. Недавно (26. цвітня с. р.) одна польська часопись принесла таку інформацію: „Українцї — пише вона — підняли акцію в цїли інформованя віденських католицьких кругів і Риму і в короткім часї мають почати ся кроки в напрямі орґанїзованя української церкви, котра відірветь ся від православної і зближить ся до Риму. Згодом мала би українська церква перейти до церкви католицької і прилучити ся до Риму.

Менше сензаційно — пише дальше „Czas“ — звучить інформація, після котрої митрополит Шептицький мав вислати епископа Боцяна на Холмщину і на Підляше, щоби там зорґанізувати уніятську церкву.

В заграничній пресї — читаемо дальше в згаданім дневнику — появили ся останними часами ревеляції на тему подорожі митрополита Шептицького до Швайцарії, в часї котрої мав узискати поперте впливових церковних кругів що до справи зукраїнщеня Холмщини. Після сих поголосок старав ся він якраз сею дорогою вплинути на австрійський двір — і в тій його акції мала міститись ґенеза берестейського договору.

„Czas“, розумієть ся, не вірить сим поголоскам, називаючи їх сплетнями, бо деж би церковні круги могли — на його думку — розбігатися в поглядах з Поляками на холмську справу!

Рим — кінчить „Czas“ почав також переговори з Царгородом і з кавказькою републикою в інтересї релїґійної свободи для Вірмен.

Церковне питане на Україні

Після більш-менш уже вирішеного політичного питаня на Україні, на чергу дня стає питане про Українську Церкву. Зайвим здаєть ся балакати про важливість сього питаня, але сучасний стан річий в Росії примушує звернути на нього увагу і українських діячів. Короткозорі російські політичні стратеґи, безперечно, багато нашкодили собі своєю ворожнечою до церкви, своїм грабіжництвом церковного майна, розстрілами релїґійних процесій та иншими утисками, як духовенства так і віруючих громадян. Вони забули, що як би не ганьбити духовенство та церкву, як би не підривати релїґійного авторітету, він є і на завше залишить ся головним чинником людського житя в політично соціяльних відносинах, не кажучи вже про житє індивідуальне, з котрого складаєть ся всяка суспільність.

Революційний рух, зворушивший народні маси, безперечно, змінив і його світогляд, відкинувши на задний плян релїґію. Але чим більш поглиблюють ся революційні здобутки, тим більш викликають вони проти себе ворожнечу. Сей контр-революційний рух зміцнюєть ся особливо тоді, коли революційні проводирі становлять всї крапки над релїґійним питанем.

Досить пригадати собі початок XIX віку, коли після французької революції, яка зруйнувала церковний стан у Франції і сколихнула середновічний світогляд, думками людскости опанувала релїґійно-містична стихія. Вона заполонила майже ввесь світ, не кажучи вже про Европу. До неї повернулись всї зневірені в революції і під прапором релїґії повели свою консервативну працю.

У Франції сей релїґійно-містичний рух викликав зворот до старого ладу, та збудував монархію, а в духовнім житю багатьох сектантів і ріжних релїґійних анархістів. А релїґійна анархія далеко небезпечнїйша для всякого суспільного житя і державности, ніж анархія політична.

Запобігти як контр-революційному рухови, так і духовній анархії можливо при тверезім вирішеню церковного питаня, конкретно кажучи, при правильному відношеню державного уряду до віри взагалї й пануючої церкви в державі зокрема.

Повертаючись до громадянського настрою на Україні, ми помічаємо, кажучи щиро, не тільки у інтелїґенції, але навіть у простого народу незадоволенє революцією. Серцем людини починає опановувати не політика, а релїґія, віра в Бога, в його допомогу й втіху. Нарід шукає заспокоєня, самозабутя від большевицьких вибухів та ріжних революційних кошмарів в молитві в церквах, котрі все більш заповняють ся віруючими. Се важна відзнака в повороті світогляду.

Треба, щоб Український Уряд добре уявив собі сей сімптом і скористував ся з нього при будованю нової державности.

Українська влада не може бути байдужою, а тим більше ворожою до церковного питаня на Україні. Вона повинна здобути прихильність незадоволених елементів через тверезу державно-релїґійну політику що до Православної Церкви. Проголошенє прінціпу „воля віри“ тут не досить. Сей прінціп більш неґативний ніж позитивний. Він каже тільки, що Український Уряд не буде чинити жадного примусу над сумлїнєм одиниці, чого не було при старому ладі, але що буде робити в релїґійній сфері, сього прінціп „воля віри“ не каже. Через се задовольнятись ним може по части тільки інославна меншість України, але не більшість, котра належить до Православної Церкви.

Безумовно, треба ясні. конкретні форми, в котрі ставить себе Український Уряд до Православної Церкви. Розумієть ся, не може бути й мови про пануючу Православну Церкву на Україні, як се було за часів царизму, але крім сього, залишаєть ся ще кілька форм відношеня держави до церкви.

В релїґійно-державній політиці Український Урад не може во всякім разї провести в житє прінціпу „вільна церква в вільній державі“, в справжнім значіню сього слова, як то істнує у Франції, Італії та Сполучених Державах. Лишаєть ся таким чином Українській державі в своїх відносинах до церкви, стати на середний шлях: не розривати цїлком із православною церквою, а працювати в співробітництві з нею коло будованя молодої Републики. Такий, приблизно, стан істнує в поодиноких державах Німеччини, де разом з свободою віри істнує протиґована церква протестанська та католицька. Такі лаґідні відносини на Україні тим більш необхідні тим часом, бо боротьба за самостійність протягом цїлих столїть ішла під релїґійним прапором, церква була й залишаєть ся досї могутним культурно-національним чинником.

На нашу думку на вільній Україні мусить невідмінно залишитись проголошений прінціп „свобода віри“, але разом із тим Православна Церква повинна бути хоч не державною (православній церкві самій обридло бути такою при царизмі), але в усякім разї протеґованою. Инакше стан річей для Української держави небезпечний, він може викликати небажані наслідки для нашої рідної вітчини. Правда церковний устрій на Україні мусить змінити ся, церква для більшої як власної так і державної користи повинна здобути собі незалежність від Москви, але про се поговоримо другим разом. А поки що ми зупинились тільки над загальними рисами церковних питань на Україні, позаяк ся справа не була ще обговорена ні державним Урядом ні українською пресою. А час не жде. Наближаєть ся відкритє Всеукраїнського Церковного Собору, котрий повинен приблизно знати політику Уряду в відношеню до Церкви, бо від такої свідомости залежить напрямок соборної праці.

П. Мохор.

В. РІЗНИЧЕНКО.

На могилї гетьмана Мазепи.

„Тихо, тихо Дунай воду несе“ — співаєть ся в одній українській народній пісні..

Відколи-ж. з якого часу він, все такий грізний і могутній, тепер так поволї і так обережно, котить свої филї немов не бажаючи своїм грізним рокотом турбувати чийогось спокою, немов розказуючи якусь чарівну леґенду.

— З того часу, як на його соняшних берегах, знайшла собі місце вічного успокоєня людина, що, кажучи словами молдавського лїтописця, не мала його ні за свого житя, ні в могилї...

Славна — ріка Дунай. Славна не своєю шириною, не своєю довжиною й бистротою своїх филь, а тими піснями, думами й оповіданями, в які вбрала її народня творчість Здаєть ся, нема ні одної такої нації, нема ні одного такого народу, що, живучи на протязї свого історичного істнованя на його берегах, не висллвав би його імени. Та й не диво: занадто багато усяких подій, занадто багато історичних сторінок нашої і чужої минувшини перевернуло ся на його широких і довгих берегах.

І в історії нашого люду, в народній творчости нашої України — Дунаєви нарівні з другим нашим велетнем, рікою Дніпром, належить почесне місце. Його ширину, глибину і грізний рокот бурливих хвиль виспівали наші предки в своїх мітичних піснях про „весну, весну-весняночку, красную паняночку“; про нього раз-у-раз згадує в своїх задушевних, сердечних піснях про милого — українська-дівчина, котрої милий „в бистрім Дунаю коня напува“.

Про Дунай, всі щасливі й нещасливі сторони житя на ньому, співають в своїх тужливих піснях за рідним краєм запорожські еміґранти, перекочувавші з Дніпра на Дунай по зруйнованю царицею Катериною в 1775 році Запорожя і утворивши там Задунайську Січ. Дунай оспівує в своїх віршах наш Кобзар Т. Шевченко. Взагалї, після Дніпра, се найпопулярнїйша ріка в нашого народу. З її іменем звязана у нас найстарша епоха нашого житя — доісторична, а також козацтво, Запороже.

В першій половині 18. столїтя був Дунай навіть головним місцем української еміґрації. На Дунай, не могучи розлучитись з колишньою волею, ішли на вигнанє остатки запорожської Січи, зруйнованої Катериною другою. На Дунай еміґрував кошовий Кость Гордієнко враз з своїм товариством після фатальної катастрофи під Полтавою в 1709 році; Пилип Орлик, Войнаровський, Герцик і инші українські патріоти, душу свою положивші за дорогу Україну.

За Дунаєм, на соняшних його берегах, знайшов собі пристанище і місце вічного упокоєня і гетьман Мазепа, сей найбільший український культурно-політичний діяч на протязї всього XVIII столїтя. Тут-же, на берегах Дунаю находить ся і його могила.

Довший час точне місце могили Мазепи було незвісним для українського грамадянства. На підставі слів історика Бантиша Каменського думали, що Мазепа похований в селї Варниці біля Вендер, де він мусів померти і де стояв табором Карло XII. Сї відомости Бантиш Каменський взяв у Енґеля, взявшого їх, в свою чергу, із шведських мемуарів. Думку Бантиша Каменського повторив другий український історик М. Маркевич. Описавши за Б. Каменським смерть і похорон Мазепи, Маркевич добавляє:

„Він (Мазепа) лежить в Варниці біля Вендер“.

Помилку Бантиша-Каменського і Маркевича знов повторив в своїй моноґрафії про Мазепу Костомаров. Але стрівши в шведських жерелах помилкові відомости про перенос праха Мазепи в Яси, Костомаров, аби сполучити відомости Бантиша Каменського з шведськими відомостями, представив справу з місцем похорону Мазепи в такім виді:

„Його (Мазепу) поховали“, писав він, „недалеко від королївського табора в Варниці, біля Вендер, але згодом перевезли його труну в Яси і там справили торжественний похорон“. За сим йде подрібний опис похорону Мазепи.

Між тим, відомости про Варницю, як місце похорону Мазепи, з легкої руки Бантиша-Каменського ширили ся серед громадянства і цікаві туристи час від часу заїздили в Варницю, розшукували могилу Мазепи, приймаючи за таку старий дохристіянський курган на бересї Днїстра і на сьому напівобсипавшому ся курганї предавались сумним думкам про долю Мазепи і суєту сует всього земного...

(Кінець буде).

Військова диктатура в Ірляндії.

Правительство Англії іменувало віскопта Френча віцекоролем Ірляндії. Генерал Френч був досп головним вождом англійських домашних військових сил. Іменоване його віцекоролем Ірляндії означає заведене на сім „зеленім острові“ військової диктатури. Ні політичний досвід англійських політиків і адміністраторів, ні залізна англійська енергія в переведеню поставлених собі задач, ні зручність, з якою Англійці уміли завсігди видобуватись з прикрого положеня — не допомогли тим разом в Ірляндії. Ніякі закони. ніякі реформи, ніякі обітниці не всилі в карбах удержати революційних мас народа. Чи зможе се зробити твердий меч віцекороля Френча — покаже будучність.

Інтересні відомости про суть ірляндського проблему подає в 90 ч. „Frankfurter Ztg“ проф. др. Моріц Юліюс Бонн. Заворушеня і непокої в Ірляндії не належить — після думки шановного професора — приписувати виключно похибкам брітійського правительства Ірляндська кріза тягне ся вже від 750 літ, від сеї хвилі, як до Ірляндії прийшли англьосаські завойовники з Англії і Шкоції і як вони з оружем в руках поневолили ірійських туземців. Англійські завойовники відобрали туземцям всю їх землю, яка стала власністю англійських кольоністів, а ірійське туземне населене могло лиш працювати на панській землі як робітники або пахтарі. З сим ніколи не погодились ірійські туземці. Вони завсігди уважали себе за правних хозяїв ірляндської землі, котру їм насильно видерли англійські кольоністи.

На аґрарнім тлі приходило час до часу до народних повстань і тяжких репресій зі сторони англійських кольоністів. Найтяжше повстане і репресії були в Ірляндії за часів Кромвеля. Тої англійські кольоністи, що удержували в Ірляндії власний ґарнізон — хотіли виґнати цілком ірійське населене з північної, східної і полудневої части острова, а на їх місце поселити нових кольоністів з Англії і Шкоції. Однак подібні проби не удавались з виїмком північно-східної части ірляндського острова т. зв. графства Ульстер. Там англійські кольоністи по нинішний день мають більшість і силу.

В 80 і 90 роках минувшого століття сильно розвинуло ся у ірійського населеня національне чувство і політична свідомість. Ірляндці стали домагати ся аґрарних реформ, політичної рівноправности, а далі і цілковитої независимости від Англії. Сему знов противились Англійці а передовсім Ульстерці і в р 1914 мало не прийшло до домашної війни в Ірляндії з причини закона про автономію (home rule).

В послідних часах ухвалив англійський парлямент головно під напором англійських робітників закон про обовязкову військову службу в Ірляндії. Проти сего закона повстав — як звісно вже нашим читачам — весь ірляндський народ — навіть Ульстерці Ірляндське католицьке духовоцство з єпископами на чолі повело провід в тім опорі. Англійські часописи видять в тім руку Ватикану. Ірляндські епископи відповідають натомість, що народ супротивляє ся, бо край не може знести, щоби населене стало еще рідшим, чим воно є тепер в наслідок малодушности англійської політики

Так отже, если би англійське правительство переперло навіть закон про самоуправу Ірляндії і через се наразило ся на бій з Ульстерцями — то мимо сего не мало би записеного рекрута в Ірляндії. Та всеж таки Льойд Джордж буде пробувати перевести закон про обовязкову військову службу в Ірляндії і зарядить там побір. Як сей побір буде виглядати — о тім пишуть „Daily News“ ось що:

„Або асенторункова комісія буде складати ся з місцевих вибраних членів — то тоді заасентерує ся хиба кількох нелюбих політиків і вишле ся їх в окопи; — або комісію визначить правительство — а тоді силою прийде ся зганяти до бранки людий зі сіл і міст“.

Англійці лише при помочи оружної сили можуть удержати ся і панувати в Ірляндії. Вони перед сим кроком не цофнули ся. Моральну поміч дають їм Американці, які устами Вільзона заявили, що слушною річию є, щоби також Ірляндці виступили на поле битви.

Пожежа Бережан.

Дня 15. мая о год. 12·30 в полудне вибухла велика пожежа в місті Бережанах Пожежа повстала в жидівській дільници в домі, де находить ся військовий заклад для дізинфекції. При сильнім вітрі пожежа ширила ся зі страшною силою і скоростю і в короткім часі обхопила цілу дільницю. Місцева пожарна сторожа не могла дати собі ради а се тим більше, що російські війська при відступі забрали були майже всі пожарні прилади — а нових не справлено. Завізвано пожарну поміч зі Львова. Вислано звідси сейчас осібний поїзд з людьми і пожарними приладами. Поїзд виїхав зі Львова о годині 6. вечером, а приїхав до Бережан вже о год. 9. В тім часі ціла дільниця стояла вже в огни. Поломінь і жара не позволяли приближити ся до горючих домів, а сильний вітер гнав жару і іскри чим раз дальше. При помочи населеня і війська удало ся вкінци на другий день в полудне зльокалізувати пожар Згоріла ціла улиця Зборівська, Тернопільська і передмістє Гаї. Много людий лишило ся без даху над головою, а в огни пропало їх ціле домашне добро В пожарі згинуло 12 німецьких жовнірів і кілька цивільних осіб.

Цісарська пара в Софії і Царгороді.

Відень, 16. мая. Цісар і цісарева виїхали сегодня рано до Софії, щоби опісля удати ся до Царгороду. Цісарська пара відвідає короля Болгарії і султана. Разом з цісарською парою виїхали до Болгарії і Туреччини бр Буріян, шеф ґен. штабу Арц та ціла притча двірських достойників і высших міністеріяльних урядників і військових.

Ювілей чеськ го народного театру.

Прага. Свято 50-их роковин будови чеського національного театру випало величаво. Явились делеґати всіх славянських народів з виїмкою Росіян, Болгарів і Українців Були також делеґати Румунів і Італійців. З Поляків промовляли пос. Морачевський і звісний письменик та проф. університету Каспрович. Витано їх овацийно. Вступна статя „Národních List-ів“ витаючи славянських гостий, витала і неявивших ся Українців.

Польська меґальоманія.

Відень. 17. мая. (Вл. деп.) Довідуємо ся з автентичного жерела, що в часі цісарського зїзду в головній кватирі не було мови о польській справі. Всі противні чутки є видумкою польських політиків, що іспірували в тім напрямі віденську пресу.

Берлін. „Berl. Neueste Nachrichten i Lokalanzeiger“ доносить згідно, що на зїзді цісарів зовсім не говорено про польську справу, що є за малою справою супроти справ, які там рішались

Адміністрація „Українського Слова“ повідомляє, що для вигоди Вп. місцевих передплатників, буде доставляти часопись до дому.

ПОМЕРЛИ

Емілїан Левицький, купець і прословець проживши 59 літ заосмотрений св. Тайнами по тяжкій недузі заснув в Бозі дня 14. мая 1918 року. В. Й. П.

Зофія Скаліш, семинаристка, найдорожша донечка о. Йосифа і Теофілї померла 26 III. 1918. в домі дідуся свого в Задарові. Земля їй пером.

Лягли головою.

Лев Копистянський, двапятьлітний одинокий син о. Теофіля Копистянського і Александри з Завчаківських згинув як герой дня 30. марця 1918 р. поцілений ворожою кулею на італійськім фронті.

Сей ідейний свідомий Українець полишив щирий жаль як серед своїх, так і серед чужих, котрим у бою проводив. — В. Й. П.

НОВИНКИ.

— Часове застановлене видавництва Тижневник „Будучнина“ в числі з дня 1 мая пише на вступі:

„В послідних часі зайшли зовсім ненадійно обставини, що виключають дальше видаване нашої часописи. Надіємо ся однак, що се буде лиш довша, т. зн. кількомісячна перерва, по якій можна буде наладити наш дотеперішний почин в новій, переорґанізованій формі, при красшім зґуртованю охочих сил до народньої праці в нашому орґані.

Причина конечної перерви у видаваню є проста, тверда, воєнна. Цілий тягар орґанізаційних, редакційних та адміністраційних робіт спочивав на малім гуртку УСС., що внзисовуваже хвилевий побут або принагідний, службовий переїзд через Львів для безкористовної праці і піддержка нової часописи. Однак вже в найблизших днях має змінити ся місце осідку У. С. С., при чім комунікація зі Львовом буде для членів згаданого гуртка майже виключена, бодай в найблизшому часі“.

У всіх справах, що дотикають видавництва належить звертатись листовно на адресу редакції при ул. Сикстуській ч. 8 I. пов., але не пізнійше, як до 15 червня с. р.

— Що робив російський посол Шебеко у Відни? Б. російський посол у Відни Ґірс, який приїхав у Штокгольм, заявив між иншим: При пращальнім послуханю сказав мині цісар Франц Йосиф: „Іменоване Шебека вашим наслідником означає війну, яка вибухне найпізнійше до 6 місяців з вини Росії. Там іменованем виявила Росія свої дійсні панславістичні наміри.“ Цісар Франц Йосиф мав слушність. Шебеко був орґанізатором зрадницької діяльности в Галичині, а Львів зробив осередком шпіонажі.

— Вивіз яєць з України Краківський „Czas“ доносить, що дня 13 мая відбули ся у Відни конститууючі збори товариства з обмеженою порукою, яке з припорученя властий має занятись привозом яєць з України. Товариство називає ся „Eier Export Gesellschaft“ в скороченю „Eex“. Його членами є дванайцятьох великих торговельників та кілька Спілок. З товариством злучить ся спідикат з капіталом 8—10 мілїонів, до якого належати муть дрібнійші купці з всеї держави. Товариство доставляти ме яйці синдикатови, а купці для дрібної торговлї.

— Конець шкільного року. Рада шкільна краєва приказала дирекціям львівських шкіл закінчити шкільний рік дня 15. червня с. р. Розпорядок сей спричинила недостача харчів у Львові.

— Постріленє львівським бандитом вахмістра поліції — Україпця. Оногді в часї нічної облави арештувала львівська поліція небезпечного бандита Йосифа Чабана Та бандит вихопив в свойй арештанській келії круту і по кількох годинах запертя втік. Поліція зарядила за ним енер-

ґічну погоню і справді відшукала його невдовзі в помешканю при вул. Татарській ч. 4 а. В хвили, коли в дверях його кривки появило ся чотирох поліцаїв, Чабан віддав в напрямі дверий дванайцять стрілів з двох бравнінґів і в часї замішаня втік. Наслідок стрілів був такий, що на місци впав пострілений вахмістр поліції Лев Слободян, один з найхоробрійших жовнірів, свідомий Українець. Слободян дістав два стріли в праву ногу. На другий день спіймано таки Чабана і під скріпленою сторожею осаджено в арештах.

— **Непоявлене ся львівських ґазет.** З причини дводневого страйку львівських друкарів не вийшли у Львові в пятницю і суботу ніякі львівські часописи з виїмком сих, що їх обслугує військовість. З сеї самої причини не вийшло також „Українське Слово“.

— **Курс военно-адміністраційних відомостий і відбудови** відбуде ся у Львові заходом Краєвого Товариства господарського „Сільський Господар“ в часї від 10. до 15. червня 1918 р. Всї інтеліґентні одиниці, які в военний час хотіли би помочи свому народови, повинні записатись на нього. Филії „Сільського Господаря“ повинні вислати власним коштом своїх відпоручників. Близшу програму курсу подасть ся пізнїйше. Зголошеня надсилати до „Сільського Господаря“ (Секція военної помочи) Львів, Зіморовича 20.

— **Риболовля при фотоґрафічнім освітленю.** Морські власти в Італії заборонили на італійських водах ловити рибу при штучнім освітленю. Длятого професор Ахіль Руссо з Катанії, сконструував фотоелектричний апарат, який освітлює тільки глибину води, а на поверхню не випускає найменшого світла. До сього світла риба йде цілими масами.

— **Каменев на волї.** Дневники доносять, що призначений для Відня посол російського правительства Каменев, якого в дорозї перехопила фінляндська біла ґвардія і увязнила, зістав випущений на волю і прибув до Москви. Освободжене Каменева мало наступити наслідком інтервенції німецького правительства. Каменев поїде у Відень щойно після ратифікації Австрією берестейського договору.

— **Готентотська мораль.** Польські дневники в Познанщині, а в слїд за ними й галицькі розводять ся широко про нову небезпеку і нову кривду для Польщі, яка випливає із зробленої в пруськім соймі проби компромісу для приєднаня партій, що противні рівному виборчому законови. По їх обчисленю пропонована „пропорціональна система“ відбеть ся новим обмеженем для Поляків, які в наслідок виборчої ґеометрії, втратили би 10—13 мандатів. Так отже новий проект виборчої реформи в Прусах уважають Поляки за „замисл вроджений з чисто гакатистичної концепції борби против Поляків“. — Так говорять вони нинї, забуваючи про всї можливі концепції плюральности, пропорціональности, куріяльности і то які панове Поляки видумали і висували при реформах виборчих до парляменту чи сойму, коли ходило о те, щоби загарбати українські мандати з Галичини.

— **Вивіз з України.** Кореспонденційне бюро доносить з Київа: Правительственні збіжеві бюра покінчили свою орґанізацію. Деякі бюра збирають вже припаси. Сї уряди підіймуть рівночасно роботу в ґубернії таврійській, катеринославській і херсонській. Нинї справляє їм трудність недостача гроша. Апровізаційний уряд звертає увагу на те, що відомість подана через „N. Fr. Presse“, наче на віденський торг привезено 809 штук худоби з Галичини, є неправдива. Ся худоба походить з України.

— **День покути в Америці.** Президент американської републики Вільзон заповів, що день 30. мая має бути днем загального свята покути і посту.

— **Смерть Корнїлова.** Київські часописи доносять, що умер бувший російський начальний вожд ґенерал Корнїлов.

Комунікат львівських друкарів.

Львівські друкарі, зібрані на зборах дня 18. мая 1918 р. після вислуханя звіту своїх делеґатів, уважають провізоричну підвижку, признану через ґремїюм властителїв друкарень, за невідповідаючу своїм умеркованим жаданям. Вони хотять однак дати доказ доброї волї і охоти полюбовно полагодити справу і тому рішають повернути до працї. Рівночасно заявляють вони, що предложені через делеґацію обнижені домагання уважають за остаточні і що недодержане умовленого реченця для дальших переговорів (до четверга 23. с. м.) мусїлоби викликати природну реакцію.

ОПОВІСТКИ.

Второк, дня 21-го мая 1918.

Нинї: 21-го мая: греко-кат.: Івана Б. Пр. римо-кат.: Єлена

Завтра: 22-го мая: греко-кат.: Ісаїї П. м. с. Н., римо-кат.: Юлії діви.

— **З дівочої ґімназії СС. Василіянок.** З причини, що шкільний рік по мисли розпорядку ц. к. Ради шкільної краєвої, кінчить ся 15. червня, відбудуть ся в дівочій ґімназії СС. Василіянок у Львові приватні іспити із всїх кляс в днях 11 і 12 червня, а вступні до І. кляси дня 15 червня о 9 год. рано. До вступного іспиту належить зголосити ся в дирекції день перед тим і предложити метрику хрещеня, шкільне свідоцтво і посвідку щіпленя віспи. — Дирекція. 3—3

| **До послїдних подій в Київі.** Фотоґрафічні знимки жовнірів розоруженої Нїмцями „синьої дивізії“ можна набути в обох укр. книгарнях у Львові.

| **Хора абітурієнтка,** удає ся до серць милостивих з горячою просьбою о датки на виїзд до купелї для ратованя здоровля. Родичі її коштів дороги покрити не могуть, бо цїле їх майно зістало знищене цїлковито огнем через війська російські. Датки приймає: Союзний Базар ул. Руська ч. 20. Львів.

| **Подяка.** Кружок Сільського Господаря в Камянцї складає велику подяку всїм Добродіям, се є Краєвому Союзови, Филії Сільського Господаря в Саноцї і неутомимому в працї Пану Роману Ковалеву за уділене добірного ячменю на засїв, поручаючи ся ласкавій дальшій памяти. — Управа Кружка С. К.

| **До Вс. парохіяльних урядів в Галичині.** Всїм відомо, які жертви понесли наші церкви в часї сеї війни. Між пошкодованими лінія Бистриці займає одно з перших місць. З окрема езупільський деканат є аруйнований. Четвертина церкви спалена, друга четвертина здемольована, решта обрабована. Людність в половині була евакуована, а по повороти мешкає або по сусїдних селах, або в підземних військових кривках. Кождий душпастир обрабований, декотрі комплетно. В тих обставинах души повіреної нам нещасної пастви видїють на очах. Без церкви, без школи, без опіки батьків, виставлена через повні 3 роки на недолю военного терену, а четвертий рік на крайну нужду, перебувши чотири великі битви і три ворожі інвазії — дичіє наша молодіж. — Під тими сумними вражінями відбуло духовенство езупільського деканата нараду дня 18 цвітня с. р., на котрій побіч инших ухвал, рішено віднести ся з прошенем до Всечестного Духовенства незнищених парохій о ласкаве дароване, або відпродане по довоєнних цїнах непотрібних їм уживаних риз церковних, сосудів, книг і всього, що потрібне до богослуженя. Ласкаві інформації, зглядно посилки адресувати: Уряд деканальний Тязїв почта Станиславів. — За деканат: о. Юстин Гірняк парох Тязова, завідатель езупільського деканата, о. Лазар Воднарчук, о. Стефан Яськевич.

Надіслане.

За сю рубрику редакція не відповідає.

Краєвий адвокат

Др Володимир Бачинський

відновив адвокацьку канцелярію

в Підгайцях.

ОГОЛОШЕНЯ.

Канцелярія Народного Дому у Львові прийме сейчас помічну силу канцелярійну (мущину або жінку). Вимагане гарного читкого письма. Условія після угоди. Зголошувати ся безпроволочно но письмі або устно до канцелярії Народного Дому у Львові в урядових годинах між 9 а 1 перед полуднем. Канцелярія Народного Дому у Львові при улиці Корняктів ч. 1 III

Соліцитатора рутинованого пошукує канцелярія адв дра В. Бачинського в Підгайцях. Зголошеня під адресою: Др В. Бачинський — Львів Супінського 19 Оферти не принятї полишать ся без відповіди. 473

Віденський Банк звязковий, філія у Львові присилає нам до огошеня: Львівська філія і Тернопільська експозитура ц к управ Віденського Банку звязкового звинають з днем 11 мая 1918 р свої платничі місця, урядженї на час війни у Відни і від названого речинця почавши будуть урядувати виключно у Львові. ч. 16.

Загальні Збори товариства „Український Консум“ відбудуть ся в четвер по полудни дня 23. мая 1918. о годині 4 в канцелярії управи філії ц. к. акад гімназії у Львові з дневним порядком: Справа розвязаня консума і вибір „Надзірної Ради“. Надзірна Рада.

Урядничку Українку з осн. зн. 2 кр. мов в слові і письмі впр. пис на машині, пошукуєсь до більшого бюра. Писемні оферти приймає з чемности Ол. Гірникова у Львові вул. Здрова ч. 9.

Дяка з теноровим голосом потребує гр кат. Уряд парохіяльний в Стрию Точнійші услівя при зголошеню в „Ділі“ і „Українськім Слові“. ч. 15

Жадайте всюди „Українського Слова!“

Памятка з Берести!

фотографічні знимки з підписами делєґатів на мировім договорі в Берестю можна купити в обох українських книгарнях по 3 кор.

Загальні Збори

„Руського Народного Дому“ в Коломиї

відбудуть ся в неділю, дня 16. н ст. червня 1918 о годині 3. з полудня в комнатах власного дому в Коломиї з слідуючим дневним порядком:

1. Веріфікація протоколу попередних Загальних Зборів
2. Справоздане уступаючого Виділу (Совіта).
3. Вибір нового Виділу (Совіта).
4. Внесеня і інтерпеляції членів (по мисли §§ 30 і 44 статута

На случай недостатку відповідного Комплету відбудуть ся по мисли § 24 статута другі Загальні Збори з тим самим дневним порядком і в тих самих комнатах в неділю дня 16 н. ст червня 1918 о годині 4. з полудня і ті другі Збори будть рішати правосильно без згляду на число присутних членів.

Коломия, дня 26 цвітня 1918

За Виділ товариства: „Руський Народний Дім“ в Коломиї:

Захар Скварко голова ч. 12 Др Іван Стрийський секретар

Краски для Фарбованя одежі і матерій

власної, найліпшої марки

„Текля“ (Tekla)

ві всіх красках; для відпродавців по К 30 — за 100 пачок franco за попліатою, — при більшім відборі відповідний рабат. Замовленя на адресу заступника фірми

С. Л. Шнайдер. Львів, Стрілецька пл. 2

S. L. Schneider Lemberg Strzelecki platz 2.

493 9—10

КОРЕСПОНДЕНТІВ

зі студіями, або практикою,

Бухгальтера і панну

до писаня на машині, по можности стенографку прийме зараз

„Спілка української кооперативи Галичини“ Львів, вул. Півале 7.

До зголошеня треба долучити опис житя і відписи свідоцтв та внести подане по можности особисто. 509 4—

Адміністрація нашої часописі находить ся при улиці Сикстуській ч. 21.

ВИДАВНИЧЕ ТОВАРИСТВО

„УКРАЇНСЬКА КНИЖКА“.

Антін Крушельницький: „Рубають ліс“, повість у двох томах, ілюстрація на окладці Олени Кульчицької — 15 К.

Одарка Романова: „Пан та чабан“ казка, 17 ілюстрацій Олени Кульчицької — 1 К 80 с.

Гр. Квітка-Основяненко: „Перекотиполе“ оповідання, 14 ілюстр. Микити Вихора — 1 К

А. Крушельницький: „Школа під російською окупацією“ — 1 К 30 с.

ДРУКУЄТЬ СЯ:

Андрій Чайковський: „Побратими“, історична повість з часів Сагайдачного.

Др От. Балей: „Нарис психольоґії“.

Др. І. Крипякевич: „Історія України“ (видання для дітий і шкільної молодіжи І. кл. середних шкіл).

Др. І. Раковський: „Зоольоґія“ (для низших клас середних шкіл).

Др. Ст. Рудницький: „Початкова ґеоґрафія (для І. кл. середних шкіл).

В ПРИГОТОВАННЮ:

Др. От. Балей: „Нарис льоґіки“.

Др. Ст. Рудницький: „Основи ґеоґрафії“ (в трех томах) і „Наука ґеоґрафії“ (в двох томах) для низших і висших клас середних шкіл.

Др І Раковський: „Ботаніка“ для низш. клас і „Ботаніка“ та „Зоольоґія“ для висших клас середних шкіл.

Др. В. Щурат: „Нариси з історії поезії (4—10)

До наших Вп. П. П. заступників і співробітників!

Отсим повідомляємо, що при кінці сього місяця має бути розписана VIII. воєнна позичка Як при попередній VII. воєнній позичці так і тепер „Карпатія“ буде переводити обезпечене на житє в VIII. воєнній позичці. Умови обезпеченя будуть як найкорисніїші.

Повідомляючи Вас про се, звертаємо Вашу увагу, що при VIII. воєнній позичці треба доложити всіх змагань, щоби всі українські обезпеченя в VIII. воєнній позичці були заключені тільки в „Карпатії“.

Просимо приготовити ся заздалегідь до акції, а по розписаню VIII. воєнної позички вишлемо Вам усі потрібні друки і інформації.

Львів, в маю 1918.

„Карпатія“

товариство взаїмних обезпечень на житє і ренти у Львові ул. Руська ч. 18.

Друкарня і фабрика печаток **І. Фрідмана** у Львові, улиця Сикстуська виконує всілякі друки і печатки гарно — скоро і дешево.

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ:

	У Львові:	В краю і державі:	За границею:	
На рік	44·— К.	56·— К.	На Україні	56 карб.
„ півроку	22·— „	28·—	В Німеччині	56 мар.
„ чвертьроку	12·— „	15·—	В инших державах	84 фр
„ місяць	4·— „	5·— „		

ЦІНА ОГОЛОШЕНЬ:

Стрічка двошпальтова або її місце 60 с.; в надісланім 1 К.; в оповістках 1·50 К.; в редакційній части перед або по новинках 2 К. Некрольоґія 2 К. Слова товстим друком подвійно. Оголошеня на суботу і неділю подвійно. Постійні оголошеня за осібною умовою.

Видає і відвічає за ред. Др Сидір Голубович. Друкарня Артура Ґольдмана, Львів Сикстуська 19.